

Ex Michale pfello de dæmonibus interpres Marsilius ficinus.

n Atura dæmonū nō est absq; corpore. sed habet corpus, &
 uersatur circa corpora, quod & uenerādi patres nostri iu-
 dicauerūt, sunt & qui asserant dæmones propria cū cor-
 poribus præsentia sibi apparuisse. Atque & Basilius diui-
 nus mysteriorum nobis occultorū inspector nō solum
 dæmonibus, sed puris etiā angelis corpora tribuit, uelut
 spiritus quosdā tenues & aereos atq; pueros, & testē affert Dauidē dicentē.
 qui facit angelos eius spiritus ac ministros eius flāmeos, atq; id quidē ne-
 cessariū est. oportet. n. ut diuinus asserit Paulus spiritus ministros, q̄ mit-
 tūtur corpus habere, quo mouentur gradūq; sistant, palamq; appareant,
 nouerūt enim hæc ministeria non aliter quā corpus aliud perfici posse.
 quod sicubi legas in scriptura eos incorporeos appellari. respōdeo & no-
 stros & alios solere corpora quidē crassiora corporea nominare. Corpo-
 ra uero tenuia, & quæ aspectū tactumq; effugiunt in corporea frequen-
 ter cognominare. Nō est at corpus idē cognatū angelis atq; dæmonibus
 Angelicū enim corpus radios quosdā effundēs alternis oculis sustinē-
 ri nō potest, eis penitus euanesces, dæmonicū uero si unquam tale fuerit
 eloqui nescio. uidetur autē tale aliquādo extitisse. cū Isaias nominet an-
 gelū qui cecidit luciferū, nunc uero alioquin obscurū & tenebrosūq; exi-
 stit. ac si cōiugato lumine nudatū oculis offeratur, molestū nobis occur-
 rit, & angelicū quidē materiæ penitus expers, quapropter & p̄ uniuersū
 solidū penetrat, atq; pertrāsit. minusq; etiā quā solis radius passionibus
 est obnoxii. Solis nāq; radium. per corpora diaphana atq; tralucida pro-
 cedentē siue ingrediētē obstacula terrena & opaca obstātia detinet adeo
 ut sustineat fractionē, utpote q̄ ad malū cognitionē hēat. Corpori ue-
 ro angelico nihil horum obstat, utpote quod nullā à quoquā oppositio-
 nē patitur. quippe cū horum nullis in ordine congruat uel natura, cor-
 pora uero dæmonica quāuis ob tenuitatē iuisibilia sint, attamē materia-
 lia quodāmodo sunt, passioniq; subiecta, præsertim quæcūque loca sub-
 terranea subiere. Hæc enim a deo cōcreta sunt, ut tactui subiiciantur pul-
 sataq; doleāt, & igni propinquātia cōburātur, adeo ut horū quædam ci-
 nerem quoq; relinquāt. Quod quidē apud tuscos italiæ populos acci-
 disse historia traditur, neq; ego hæc loquor quasi poeticā fabulam mō-
 straq; in mediū afferens cretensū phœnicūq; more. sed ex ipsis saluato-
 ris uerbis persuasus hæc affirmo. quæ tradūt dæmones igne torqueri, ut

N

&
 No' corpus efficitur tantū diu-
 nis spiritibus q' hinc a q' hinc
 p' hinc

Corp' dno' am' p' hinc
 p' hinc

potē qui propterea. qđ corporei sunt pati possint Quo enī modo pati possent si incorporei forent quod enī incorporeū est pati à corpore ne fingi quidem potest.

Sex dæmonum species, quomodo se transformant, se nobis insinuent. nos moueant.

Ccepi uero multa de his ab eis, qui seipsos dediderunt studio eos in aspectū prouocādi, tā & si nil tale unquā uiderim, neq; uideredæmonas optem. Versatus uero sum cū aliquo qui in cheroneso græciæ cōtermina solitaria uita egit Marco noīe hic i mesim fluuium genus suū referebat ac si quis alius in dæmonū cultu profecerat inspexeratq; apparitiōes dæmonū, hęc ergo ante tanquā uana falsa que spernebat atque detestabatur. deīde uero palinodiā cecinit uerisq; dogmatibus & nostris adhæsīt. hic ergo multa & mira quidē & dæmonica nobis aperuit atq; mihi interdū interrogāti, utrū dæmones pati possent, & ualde quidē inquit, adeo ut nōnulli dæmonū semen iaciant, atq; in pusilla quædā aīalia oriantur. Tum ego incredibile inquā dæmonas excremēta habere & mēbra genitalia. habēt quidē inquit ille mēbra. sed nō talia. Excremētū uero aliquod ex illis emanat. Tū uero subiūxit. mihi crede, sed ego in quā graui indiscrimine sunt si nostro more nutriantur. Nutriūtur sane inquit marcus. alii quidē inspiratione ueluti in arteriis & neruis uiget spūs. alii uero humore. sed nō ore. ut nos, imo uero sicut spongiæ atq; ostrea, exugētes quidē humorē extrinsecus adiacētem.

Rursus ait quod in humore cōcretius est secernētes. id uero nō patiūtur oēs. sed solū genera dæmonū materiæ proxima, genūsq; dæmonū, qđ odit lucē & aquatilē atq; subterraneū. Ad hęc interrogauī. sūt ne o marce multa dæmonū genera: multa inquit, atq; diuersa, tū secundū formas tum secundum corpora adeo ut & aer qui supra nos est, & qui circa nos sit plenus dæmonum. plena & terra mareque & loca abdita, atque profunda. nisi molestum est inquā enumerā. Sex generaliter inquit sunt genera dæmonū, neq; uero noui utrū locis diuidere oporteat dæmonas in quibus uersantur an potius ex eo, qđ uniuersū dæmonū genus amo re afficiatur ad corp⁹. Esse uero noui senariū numerū corporeū atq; mūdānum. In eo enī circūstatiæ corporeæ sunt, atq; mūdus per hūc cōpositus est. siue qa hic numerus primus est qui cōponat triāgulū stalenū. Esse uero propriū æquilateri diuinū atq; cælestē, utpote qđ sit sibi ipsi æquale ac difficile moueatur ad malū. propriū uero æquicrurii genus humanū uti. qđ uno quodā ab instituto aberreret, ex penitentia uero fiat melius.

Scaleni

(palinodius ē uersio)

(nō mirabile dicitur)

(Nutriūt dæmones nō qm)

Multa qđ dicitur qđ dicitur

Sex qđ dicitur dæmonum molestum

(scalenus ipse dicitur)

DE DAEMONIBVS

Scaleni uero propriū dæmonicū tanquā inæquale, nec ullo modo propinquans bono. siue igitur hoc siue alio mō res se hēat, sex oino ille genera dæmonū enumerabat. & primū quidē prima lingua barbāre nomīa bat leliureon. i. igneū. quod circa sublimiorē aerē puagari dicebat. omne nanq; dæmonicū ex lunaribus regionibus uelut ex tēplo prophanum aliquid exterminari. Secūdū uero genus quod in aere propinquo nobis oberrat. quod & a multis propriæ aerēū nominatur. Tertiū terrenū, qđ plurimū circa terrā uersatur terrenisq; aduersatur multis rationibus atq; machinis. Quartū aquatile & marinū quod humoribus se imergit, ac libenter circa lacus & fluuios habitat, multosq; perdit aquis & in mari fluctus excitat ac tēpestates, nauigiq; uiris honusta fūdītus submergit, multosq; obruit undis. Quintū s̄bterraneū qđ hītat qđē subterra, iuadit autē qđ puteos effodiūt & metalla. Efficit hiatus terræ, & fūdāmēta cōcutit. flāmi uomos uētos suscitāt. Sextū & ultimū ē lucifugū īp̄scrutabile. ac pēit̄ tenebrōsū passiōibusq; frigidis uiolēter respdēs. Esse uero dicebat hęc oīa dæmonum genera sic affecta, ut & deos oderint, & hōibus aduersentur. sed aliud alio peius. Aquatile enī & subterraneum, ac etiā lucifugū summo opere malefica atque p̄nitiosa. hęc enim nō phāta suis ex cogitationibusq; animas deprauare atque lādere. sed oberrātia feraꝝ more siluestriū ad p̄niciem hominū festinare. sic aquatile quidē errātes in aquis suffocare, atq; morbo comitali demētīaq; uexare. Aereos autē atq; terrestres arte quadā & ex cogitatione inuadere, sicq; humanos animos fallere, & ad perturbatiōes turpissimas & iniquas p̄nitiosasq; flectere. Tum ego quonā pacto & qđ agētes hęc peragūt. utrū dominantes nobis & quocunque placet uelut mācipia circūferētes. Nō dominātur ait. sed nobis clam cōmemorant. spiritui nāque qui nobis inest phātaistico propinquant. utpote qui & ipsi spūs sint uerba perturbationū & uoluptatū nobis insonāt. nō emittētes quidē uocē pulsatione quadā ac sonitu. sed sermones suos absq; sonitu imittētes. sed quonā pacto inquā sine uoce sermones nobis ingerere possūt. Quid mirū īquit si mō illud animaduertas, quē admodū uidelicet qui loquitur si procul loquatur uehementiore clamore eget. factus uero propinquior inaudiētis aurē susurrādo subloquitur, qui si posset cū ipso aiæ spiritu copulari nullo sono prorsus egeret. sed sermo eius uoluntate cōceptus nullo penitus sono audiēti illaberetur. quod quidē animalibus ēt egressis corpe cōtingere tradūt. Has .n. sine strepitu inter se uersari. hoc utiq; modo nobiscū dæmones conuersantur. clam uidelicet á deo ut nec unde quidē nobis inferatur bellū lice

1° genus leliureon
 2° genus aere
 3° genus ad terram
 4° genus aquatile
 5° subterraneum
 6° Lucifugum
 Vis An dæmones dominentur nobis

at perferre. Neque de hoc dubitabit quisquis quod aeri cōtingit cōsiderauerit. Sicut enī aēr præsente lumine colores & formas accipiēs traducit in illa quæ naturaliter accipere possunt, sicut apparet in speculis rebusq; quasi specularibus, sic & dæmonica corpora suscipiētia ab ea, quæ intus est essentia phantastica figuras atq; colores, & quascūq; ipsi uoluerūt formas in ipsū animalē nostrūq; spiritū trās mittūt, multa nobis negotia præbent uolūtates & cōsilia suggerētes formas subindicātes suscitantes memorias uoluptatū simulacra passionū frequēter concitantes uigilantibus atq; dormiētibus. nō nūquā uero fœmora nobis ac inguina titillatibus incitātes in sanos & iniquos amores subiiciūt & subacuūt. præcipue uero si hūores calidos humidosq; ad id cōducētes nacti fuerint. Sed hi plutonis galeā subinducētes perturbāt animas arte quadā & sophistica fraude. Reliqua uero dæmonū genera nihil excogitāt sapiēter, nec quicquid facile astu peragūt, nisi quod molesta tamē atq; ualde turpia sūt, & charonei spūs more lædūt. Sicut enī ferunt spiritū hūc corrūpere quicquid propinquauerit siue quadrupes siue homo siue sit auis, sic dæmones occurſu diri quicquid occurrerit subito perdūt agitātes corpora animosq; naturalesq; habitus peruertentes. Sæpe etiam igne aqua præcipitio perdūt nō solū homines uerū etiam bruta nōnulla. Ad hæc ego curam hi dæmones bruta rursus inuadūt. iam uero circa gergesam tale ali quid accidisse porcis sacra testantur eloquia. Ad hæc ille, cum dæmones hominum hostes sint nihil mihi uideri debet eos lædere. insultāt quin et aduersus bruta nōnulla, nō tam uoluntate nocendi. quā uiuifici caloris auiditate. Cum enim in locis habitent profundissimis, ad summū quidem frigidis, sed humore carentibus frigiditatem plurimam contrahūt humoris expertē. quā quidem obstrusi in angustūq; coacti calorē humidum appetūt & uitalem, utq; hunc assequātur in animalia irruūt & ratione carentia & ad balnea foueasq; aduolāt. Nam calorem ignis solisq; uelut comburentem & exsiccātem fugiunt. Calorem uero animalium quasi moderatum suauiq; humore permixtū diligūt, præsertim humanum quia sit temperatior. quam obrem hominibus se insinuātes, nō mediocriter eos perturbāt oppletis uidelicet meatib⁹, & impletis in quib⁹ spirit⁹ insidet animalis, ipsoq; spiritu dæmoniorum corporum crassitudine coacto intusq; concusso, ex quo accidit ut uibrentur concutianturq; corpora uiresq; principales male in actionibus se habeant, ac motiones stupidæ erraticæq; proueniāt. Atq; si dæmon qui irruit subterraneus sit concutit ac destruit occupatum, clamāntque per ipsum utens patientis spiritu

Sophistica fraude turbant
animas

Cum quibus bruta inuadunt per
in uita de porcis legimus

—

DE DAEMONIBVS

spiritu uelut proprio instrumento Sin autem lucifugorum aliquis homini seclam ingesserit segnicie adducit, cohibetq; uocem homineq; obsessum quasi mortuum reddit. hoc enim genus tanquam inter daemones ultimum terrestrius est summo perque frigidu, atq; aridum, & cuicumque latenter irreperit uim omnem animalem obtundit & hebetat obfuscat & delet. Cum uero ratione captum sit omnino, omni que intellectuali speculatione prorsus orbatum & ductum in ratiõali quadam phantasia more brutorum præceteris indocilium nullis rationibus auscultat, nec redargutiões metuit. quo circa recte apud multos mutum surdumq; uocatur, neque discedit ab occupatis nisi diuina potestate propulsum oratione uidelicet ieiuniõq; accedentibus. Sed ego o Marce inquam retentiora quædam sapere nos medicorum sectatores adducunt asserentes passiones eiusmodi non esse effectus daemonum sed humoru uaporuque & uenti male sese habentium, Itaq; pharmacis & diæta nõ carminibus incantantium expiationibusque curare hæc aggredi solent.

Tum ille nihil mirum est hæc medicos dicere, qui nihil nouerint præter sensum. sed corporibus tantum incubuerint cognoscendis. Illa fortasse decebat malorum humorum putare incommoda capitis somniferam grauitatem, atræ bilis angustias, phréesis deliramenta. quæ lauacris, potionibusq; uel euacuationibus, uel emplastis sedare consuerunt. Inspirationes autem occupationesq; quibus qui obsessus est agere nihil potest, non intellectu, non ratione, non phantasia, non sensu. Aliud uero è quod mouet atque ducit, dicitque in super quæ non nouerit occupatus & futura nonnunquam prædicit. quo inquam pacto dicemus, hæc esse erraticas materiae motiones.

¶ Quomodo daemones occupent hominem. loquantur. moueant. se transforment.

Ego igitur Marco fidem adhibeo. præsertim cum memoria teeam quæ de daemonibus diuina nobis euangelia tradunt. quod uero corinthio cõtingit iubete Paulo & deniq; quotcunq; patrum nostrorum scriptis leguntur de daemonibus multa penitusq; miranda. Reliquum uero est ea referre, quorum ego inspector, & quibus uelut auctor interfui. Profectus sum in elafoniam ubi uir quidam actus daemone multa multis oracula fudit. Quem ego conueniens interrogauit unde nam sibi facultas uaticinandi contigerit cum uero ille aperire nollet, archanũ tandem laconicam passus necessitatem. tandem confessus est uerum. retulit ergo se inuatiatum fuisse in operibus daemonum a quodam Aleto

N iii

hij uia
lucifugus ex modo adducto uocem
obsessum hominis

uim omni male obtundit

obstructione & phantasia

Solent miras obstruere

Vtote de ista u. affirmat

Liuius qui eum nocte adduxisset in montem iussissetque herbam quan-
 dam assumere, deinde in os expuisset & quibusdam unguentis oculos
 illinisset, unde sibi dæmonum turbas uidere contigerit. ex quibus sen-
 sit quasi coruum quendam inuolantem osque suum ingredientem ex eo
 tempore, atque hactenus sibi uaticinium adesse de quibuscumque & quan-
 documque hoc ipsum uult. quod eum mouet. in diebus enim crucifixio-
 nis & indie uenerandæ apud nos resurrectionis mihi ait, nihil etiam si stu-
 diose contenderim insonat. Hec ille nunciauit. cum uero quidam meo-
 rum comitum irrideret eum. percuteretque; ceruicem ait. Tu quidem pau-
 lo post pro una plaga multas utique reportabis, & aliis multa prædixit
 quæ prouenerunt. Quidam ergo eum fatidicum conspicatus tanquam
 musicum instrumentum insonantibus dæmonibus euasisse sic obiecit
 omnes insaniam species passiones sunt deprauatæ materiæ, potiusquam
 tragicæ dæmonum passiones. Adhuc ille nihil mirum uideri debet in-
 quit, si ita medicorum sectatores iudicant. qui nihil unquam eiusmodi
 uiderint. Nam & ego ita putabam quousque; contigit prodigiosum aliquid
 prouidere. quod non importunum erit in præsentia recensere. & profe-
 cto nihil mentiar. Senex quidam qui hoc idem pallium induebatur fra-
 ter meus natu maior habebat uxorem. alioquin modestam morbisque ue-
 xatam frequentibus, hæc aliquando puerpera uehementer iam laborabat
 uestemque confringens barbare loquebatur sermone presentibus inco-
 gnito. itaque ambigebant omnes quid in re ardua faciendum foret, femi-
 næ uero quædam adducunt peregrinum quendam nomine Anaphan-
 langiam ualde senem rugosumque & exustum, atque nigrum qui nudato
 ense prope lectum adstans ira quadam apprehendit agrotam linguaque
 sibi patria idest harmenica acriter conuiciatus est. illa huic uicissim re-
 spondit harmenice ac primo quidem audax electo prorupit cum eo pro-
 tinus certatura. At barbarus ille, tum maxime adiurationibus utebatur
 & quasi furens minabatur illam se percussurum. Tum femina se rece-
 pit compressit contremuitque, & humilius iam locuta in somnum mox
 incidit. Nos autem obstupuimus ambigentes quomodo nam pacto illa locu-
 ta sit harmenice femina, quæ harmenios nec uidit quidem unquam
 neque domesticis laribus egressa est. cum ergo respicisset interrogauimus
 eam quid passa fuisset, & nunquid acta animaduertisset uel mente te-
 neret. tum illa respondit se uidisse dæmonum uisum tæbrosum & si-
 mile mulieri passos habenti crines in se irruere. unde antequam ipsa le-
 ctum ingrederetur extimuisse. Quod uero deinceps secutum est mini-
 me

Har. ego m. h. l. g. p. g. u. t. d. m. i. r. a.
 d. u. b. i. q. u. e. p. r. o. p. t. e. r. e. t. e. r. a. f. u. i. t.
 p. f. i. n. i. s. i. m. p. a. r. t. h. o. r. a.

DE DAEMONIBVS

me persensisse. quamobrem ego post hæc ita dubitare cepi . quonã pa-
cto dæmon mulierem perturbã mulier apparet, nec iuria dubitaba-
tur utrũ dæmonum alii quidem mares, alii uero sint fœminæ more aia-
lium caduco &. Præterea quomodo dæmõ lingua harmenica uteretur,
nam ualde dubitandũ est num dæmones alii græce, alii caldaice, alii p-
fice, alii syriace loquãtur. Deinde quomodo ad magi illius minas seipsũ
dæmon cõpresserit strictumq; timuerit ensem, quid enĩ patiatur ab ense
dæmon indiuiduus atq; immortalis? Tum Marcus dubitationem meã
animaduertẽs ait, nullus dæmon suapte natura mas est uel fœmina. Cõ-
positorum enĩ sunt huiusmodi passiones, corpora uero dæmonũ sim-
plicia sunt ductu flexuq; facilia, ad omnemq; configurationem natura-
liter apta. sicut enĩ nubes suspicimus nunc hominũ, nũc urforum, nũc
draconum aliorũ ue præferre figuras, sic & corpora dæmonum, sed hoc
interest, quod nubes externis agitata uetis figuras uarias agunt. Dæmo-
nes autem proprio cõsilio prout ipsi uolũt corpore formas in se uariãt.
& modo in breuiorem molem cõtrahuntur, modo rursus in longiorẽ
se extendunt. Quemadmodum lumbricis uidetur accidere ob substan-
tiam meliorem ductuq; facillimã, neque solum magnitudine in eis di-
uerfitas accidit, uerum etiam figuras coloresq; uariant multiformes, cor-
pus enim dæmonis ad utrũq; est natura paratum, qua enim ratione ẽ na-
tura facile cedens, sic in uarias figurarum species transformatur, qua ue-
ro aereum est, diuersos aeris instar colores subit. Sed aer quidẽ ab extrinse-
co coloratur, corpus uero dæmonis ab intima phantasiæ actione speci-
es colorum accipit, quemadmodũ nobis expauescentibus genæ palle-
scunt, uerecũdia uero affectis rubescunt. Anima uero prout sic aut sic af-
ficitur, passiones eiusmodi in corpus, similiter traducente eadem ratio-
ne de dæmonibus est putandum. Nam & hi ab intrinseco in corpora sua
colorũ spẽs transferũt, qua propter unũ quodq; dæmonũ corpus propri-
um in quam elegerit figuram transformans, speciẽq; coloris certam ad
extremum usq; corporis educens, sic & tanquã uir apparet, & mox oc-
currit ut fœmina, leõis more fremit, saltat ut pardalis, latrat ut canis, atq;
ad utris uasq; formam se aliquando transfert. Ac dum omnes eiusmodi
uicissim formas mutat, nullam earum stabilem retinet. Non enim so-
lidum est corpus dæmonum, quo possit acceptas retinere figuras. Sed si-
cut in aere & aqua contingere consueuit, uidelicet siue colorem infun-
das, siue figurã imprimas, mox diffunditur atq; dissoluitur, simile qd-
dam dæmonibus accidit. Nam & in his figura, colorq;, & species rerum

spes miranda obstat.

N iiii

ut magis uideat quod sit agens
nulla si uis sit puerperis

quarumlibet cito dilabitur. Docuit itaq; Marcus has maris & fœminæ differentias nō inesse dæmonibus. sed apparere nullamq; eiusmodi formam in eis stabilem permanere. Sin autem é multis audiueris dæmonē sub fœminæ specie omnibus puerperis apparere, nullamq; eiusmōi formam scito, non omnes dæmones eandem uim uolūtatemq; habere. sed in hoc etiam illos ualde differre. Nempe in proportione quadam simili qua etiam composita caducaq; animalia se habere. sicut enim inter hæc homo quidem intellectualis prudentisq; potentiæ particeps phantasticam in super uim cōmuniorem habet ad omnia ferme sensibilia explicabilem atq; diffusam. tum ad cælestia. tum ad illa quæ circa terram sunt, atq; in ipsa terra. Equus autem atq; bos & reliqua ordinis eiusdem uim eam magis particularem, atq; ad nonnulla imaginabilia cognominam operantem. quæ præsepe possessoresq; suos cognoscit. Culices autem & mures atq; similia angustiorē hanc habēt, atq; indistinctam, neq; foramen cognoscunt, ex quo emerferunt, neq; locū quō processere & quod quid est adducendum. sed unicam tantū imaginationem habent. s. alimentum, sic & multa diuersaq; dæmonum genera inter se similiter differūt. Nempe in his quoq; ignei quidem aerei q; phantasiā habent uarie admodum distinctam atq; discretam quancūque imaginabilem speciem elegerint. nam ad hanc ipsam se ipsos formant. Contra uero lucifugum dæmonum genus se habet, eius enim imaginatio ualde angusta est. itaq; formas uarias non cōmutat, utpote q̄ plures imaginabilium rerum nō habeat species. neq; corpora possideat ad motum agilia ad flexūq; accommodata. Aquatiles uero atq; terrestres medium inter hos dæmones obtinentes possunt quidem plures formas mutare. sed quibus maxime delectantur in eis diutius immorantur. Quicumque enim in humidis uiuūt molliorēque uitæ ductum tenent se auibus mulieribusque similes reddunt. Quapropter naiadas nereidas, & dryadas fœmini no sexu hos cognominant. quicumque uero in locis habitant siccoribus corporaq; habent subarida quales ὄροσεῖλους esse ferunt in uiros se transformant. Nonnunquam etiam canibus & leonibus aliisque animalibus similes se ostendunt. In quibus uidelicet mos inest masculinus. Nihil itaque mirum si dæmoniū in uadēs puerperas fœmineam præfert formam. quippe cum sit adulterum humiditatibusq; se oblectetur impuris. formam enim subit uitæ sibi gratæ conuenientem.

Dæmones singulorum gentium quibus loquuntur linguam imitantur.

DE DAEMONIBVS

Qua uero ratione harmenice loquerentur. Marcus quidem nō explicauit, neque etiam à nobis est quaesitum. Arbitror autē hinc fore hoc manifestum. quoniam non possit lingua daemonum propria inueniri. tam & si hebraicam quis seruare linguam dixerit, siue græcam, aut syriā, aliā uel barbaram. quid enim opus est uoce daemonibus: qui inter se absque uoce conuiuunt. Cum uero sicut angeli posteriores posterioribus, alii aliis gentibus præsumunt, sic daemones, alii aliis assistunt. sane singuli singularum gentium linguas exercent. quam ob rem daemones. qui inter græcos habitant heroico stilo oracula ediderunt. apud caldæos uero caldaica utebantur lingua. quemadmodū apud ægyptios ægyptia uoce colloquia faciebant. quin etiam daemones incolētes harmeniā si alio forte se conferant indigenarū uoce utuntur.

Cur daemones timeant minas atq; patiantur.

Sed quaeritur, cur daemones minas ensesque timeant. profecto omnia daemonum genera audacia rursusq; timiditate plena sūt, præsertim cōiunctiora materiæ. Aerea enī circumspecta cogitationis participia, si quis obiurgauit discernere nouerunt obiurgantem uel honorantem, neq; aliter ab obsessis discedunt nisi obtestator erga deum sanctimonia polleat. nomēque dei sermonemq; horribilem incantet potestate diuina. hæc profecto sunt daemones materiæ proxima formidantia, ne ī loca profundiora abyssūque demittantur. Item angelos timēt. qui illos eos præcipitant quotiens uidelicet quispiam eis præcipitium minitatur adducitq; inuocatiōes angelorum ad hoc institutorū. ualde enim timēt. Nam ob ignorantiam non discernunt minitantem. Jam uero si anicula quædam uel superior seneciū aliquis. minas eiusmodi rustice intentauerit sæpe discedunt, quia discernere nequeūt. Ideo superfluis etiam quibusdam facile mancipantur. s. linguibus & capillis à polluto magorum genere. Item plumbo & cera tenuiq; filo deuinciuntur, atq; nefariis adiuratōibus cōturbantur. uenefici ergo & nefandi daemones hæc subterranea māsuefaciunt. Qui uero nefariis ministeriis abstinēt aerea maxime colunt cauētes ne daemoneum subterraneum interueniat. nam si quid tale interuenit præter id, qd terrores icutit. et saxa iacere cōsueuit. propriū enī subterraneo est lapides ī occurrētes iacere. sed icibus irritis. Aerea uero daemones ratio dicat intrepida esse. neq; tamen boni quicquam afferunt, quoniā & supba sūt & iactabūda & deceptōis phātasiaq; ianis plēa. ab eis. n. icultores ueniūt ignei qdā radii, quos furiosi hoīes diuina spectacula putāt. nihil tamē ueri cōstātisq; possidēt. quid. n. ī obscu

*no demonibus angeli. qd. an
demonibus tunc timet*

Demonibus tunc timet

Angelos ualde timet

*Lapides obuios in aliquibus
expm. t. d. l. q.*

ris dæmonibus potest lucis inesse. sed hæc omnia fallaciæ sunt occul-
torum atq; præstigiæ. Sunt pleriq; qui cõmuniter appellantur Euche-
tæ quorum fraudulentum dogma ab insano quodã manente manauit.
Tradunt ergo principia plura & profecto ab ipso manente duo rerum
principia supposita sũt. ita ut deo bonorum opifici deus malorum arti-
fexq; ponatur, deoq; cælestium domio deus dominus subcælestiũ. hinc
Euchetæ miseri tertium his principium adhibuerunt. Nempe apud eos
unus quidem pater est. filii uero duo antiquior uidelicet atq; iunior. prĩ-
cipia tria. sed patri quidẽ supermundana tantũ. iuniori autẽ filio cælesti.
seniori uero subcælestia uelut dominis tribuũtur. Quod quidem do-
gma nihilo à græcis fabulis differre uidetur iuxta poeticũ illud ternario
distributa sunt, præmia numero. Sed inter Euchetas alii utrũq; filiũ co-
lunt. nam & si dissidere eos nunc inter se dicant. utrũq; tamen existimãt
adorandum. Quoniam ambo ex eodem patre nascantur atq; impofter-
rum cõciliandi in mutuo sint. Alii uero alterum duntaxat. i. iuniorem co-
lunt. utpote qui meliori præstantiori q; prouiciæ dominetur. senio-
rem uero nõ spernunt quidem, sed obseruant ipsum cauentes, uidelicet ne
malefaciat. Deterimi uero inter illos à cælesti quidem numie disiungũ-
tur omnino. solum uero terrestrem fathanã finibus suis excipiũt, ipsum
que nominibus apud eos potioribus extollunt appellãtes primo geni-
tum & à patre seiunctũ. Item arborũ animaliumq; & reliquorum com-
positorũ opificem, pestiferũ uero atq; hostilem. Sed qui hæc dogmata in-
troducũt & oculis & auribus mentis capti sunt. neq; enim uident ex ipsa
rerum cognatiõẽ mutua, unũ esse omnium auctorem, neq; scripturam
sanctam id docentem audiunt, neq; ratione secum ipsi reputant. q̄ ui-
delicet si duo inter se dissidẽtes rerum opifices essent, non esset una quæ-
dam conspiratio unioq; omnia ligans. Et si dæmonia diuitias nobis &
gloriam promittunt. nihil tamen ex se tradere possunt. quippe cum
imperium nullum habeant, sed uisu tantum quædam inania suis cul-
toribus afferunt, uaria prorsus & instabilia, quæ tamen impii diuina esse
pectacula putant.

Euchete & gnosci ut dæmonia toto concipiant pectore nefanda
sacrificia perpetrant. Conueniunt die quo passus est saluator uespere sta-
tutum in locum una cũ puellis sibi notis. & post quædã sacra extinctis
luminibus mistim coeũt siue cũ sorore, siue cũ filia, siue cũ qualibet. no-
no rursus mēse reuertũtur. puellasq; accersũt, & ifãtes iã natos ab his euel-
lunt. perq; totum corpus pueros circuncidunt & circumfuso sanguine
phialas

DE DAEMONIBVS

phialas implent corpora cremant cinerem cum sanguine miscent. hoc condimento epulas & pocula cōdiūt, tum sua inter se, tum aliorum clā quoruncūque possūt. Existimant enim hoc sacrificii & alimenti genere tanquam maxime profanos characterem diuinum nobis impressum, & dæmonia procul arcētē penitus aboleri. itaq; dæmonia liberi⁹ ingredi.

Quomodo magi excantent trahantq; dæmonas.

Veneficia atq; magia nō uanum nomen fortita sunt. sed uim quādam possident. Veneficium enim ars quādam est circa materiales dæmones & terrestres. Simulachra dæmonum prouocans in aspectū & alios quidem uelut ab inferis excitat, alios autem ex alto deducit. Disciplina enim nostra omnem dæmonem existimat malum, propter supbia & uanitatis excessum ab angelico statu ordineq; delapsum. Opinio uero græca paruam dæmonum partem iudicat malam. & hanc quidē nō tanquā electione talem. sed ex prima rerum diuisione sic affectam tortoris uicem gerentem aduersus animas delinquentes, talem itaq; dæmonū portionem ueneficiis præstigiator in aspectum imaginarium prouocat. uisq; imaginalia spectatoribus obiicit, & aliis quidem fluenta quādam illinc exundantia adducunt in medium. Aliis autem uinculorum solutiones & delitias gratiamq; promictūt. Adducunt uero tales dæmonum potestates nodis cantibusq; quibusdam & in plurimis quidem mētitur in quibusdam uera loquitur. Magia uero facultas quādam græcis uisa ē potestatis plurimæ compos. Tradunt enim hanc esse extremā sacerdotii portionem. Affert autem uisa quādam sapius in aspectum falso diuinitatem aliquam præferētia. Hæc enim facultas perscrutatur unius cuiusq; rei sub luna genitæ, naturam, potentiam, qualitatem elementorum in quā eorumq; partium animalium omnium plantarum & seminum & pomorum, item lapidum herbarūq; ac sūmatim uniuscuiusque rei substantiam & uirtutem. hinc ergo effectus suos agit & statuas sanitatem adducētes. uidelicet omnigenis figuris instructas, & alia rursū artificia inferentia morbos caller, & quæ inter se differunt & quæ conueniunt. multarum nanq; materiarum commistio unionem illi arti affert, distantia uero ab uno discretionem infert. Iam uero aquilæ & dracones apud illos ad sanitatem conferre dicuntur, feles autem & canes. & corui cōferūt ad uigiliā. Cera itē atq; lutū ab illis ad quōsdā ptiū cōformatioes assumi solēt. q̄ppe cū proprietates quasdā suis uiribō héant. Appet frequēter cælestis ignis hucusq; traductio. tūc uero statuæ subridere uidentur & lapades spē ignib⁹ accēdūt. istructa ē magia multū astronomi

Ubi dæmones ab ipse statu delapsi

Si magia apparet & laudat

Magus dicit remigens qd dei p̄s & natura p̄re uirtutibus

Astirō in magna uult

Non pōtēra quiddam

Quo in his non pōtēra
habere in his

Non māh

Non māh quiddam

Non qm māh pōtēra
fuit et hēra

ca facultate plurimaq; p ipsā pagit. Est & quādā ipelui uaticinatio p quā
& rustici sæpe uaticinatur profecto quēadmodū p dīctio quādā fit .i.
paerē atq; p folia sic p dīctio quādā fit ipelui apud assyrios frequētata atq;
nōinata. quæ profecto congruitatē quādā habet cū dæmonibus mate
riæ ualde coniunctis. Accipiūt ergo peluī aqua plenā uaticinantes dæ
monibus congruentem in profunda repentibus. Apparet autem peluis
illa aqua plena quodāmodo & spirare. propter sonitū. ipsaq; aqua ipel
uim infusa secundum substantiam quidem ab externis aquis minime
differt. sed uirtute infusa carminibus ualde præcellit atq; ita facta est ap
tior ad suscipiendum spiritum deinde fatidicum. Id uero dæmonum
particulare est atque terrenum compositionibusq; attractum. & cū pri
mum illabitur aqua sonum mox quendam exiguum & significatiōis
expertem edit remissionem eius præsentibus significantem. Deinde ue
ro in aqua iam inundate exiles quidā soni susurrāt quādā prædictione
futuri. Est autem eiusmodi spiritus passim perrās. quoniā solarē ordinē
est sortitus. idque genus dæmonum dedita opera tenuem uocem edit. ut
propter indistinctam uocis obscuritatē eius mendacia minus deprehē
di possunt. sed nunquid corpora dæmonum pulsari possunt? possunt
sane atque dolere solido quodā percussa corpore. uerum quo nā pacto.
cū sint spiritus. neq; solida. neq; composita natura. & compositorum est
sensus. Sed profecto i iis quæ sentiūt. nō neruus ipse est qui sentit. sed qui
eis spiritus inest. Quapropter si atteratur neruus si frigeat. si quid aliter
patiatu spiritum uidelicet in spiritum missio fit dolor. Nempe cōpositū
nunquā per se doleret. sed quando participat spiritum. quo quidem pri
uatum priuatur & sensu. Dæmonicum itaq; corpus per totum se natu
raliter sensuale secundū partes singulas absq; medio uidet. audit. tangit.
pariturq; tangēdo & diuisum dolet sicut & corpora solida. Sed hoc inte
rest q; corpora quidē solida diuisa cum sunt. aut uix. aut nunquā resti
tuuntur. Corpus uero dæmonū ubi secatur mox in se iterum recrea
tur & coalescit. sicut aquæ aerisq; partes quando aliquid intercidit soli
dum. sed & dictu uelocius dæmonicus spiritus in se reuertitur. Dolet ta
men interea. dum diuiditur. quā obrem aciem ferri metuit. idque ani
maduertētes qui fugare dæmones moliuntur tela & enses in rectum ibi
constituunt. quo nolunt dæmones aduentare. atque alia machinantur
tum oppositis passinibus propulsantes. tum congrua quadam affe
ctione mulcentes.

Marcellius

MARCELLIUS
Quo præcipue
quodamque
cognoscit
milleper
scilicet
quæ
reponit
potest
præcipue
tia
part
librum
de
lumbos
uentia
ticol
tum
fuit
hinter
xi
pre
p
p
t
i
ro
c
u
P
n
c
d
a
t
V

DE DAEMONIBVS

MARSILIVS ficinus florétinus Philippo ualori uiro nobili atq; magnanimo. P. S. D.

Qui præcipit cognosce te ipsum nos admonere uidetur ut animã cognoscamus, quæ quoniã est medicina reꝝ, nimirum est & omnia. hac itaq; cognita facile sumus oia cognituri. Ego igitur ut animã in primis assequer per quã consecuturus oia forem ad philosophos nõ plebeos illos quidẽ, sed egregios iã diu studiose me cõtuli. Cum uero hinc quidẽ Platonicos, inde uero peripateticos anxius percõtarer, eorũmq; responsa dissidere inuicem uiderentur diffidebã ab initio me uoti competentem unquam fore. Verum nõ multo post Themistius spem mihi præbuit optimam affirmans tantos inter se philosophos non sententia quidẽ dissidere, sed uerbis. eãdẽq; de anima Platonis Aristotelis Theophrasti sub diuersis uerbis esse sententiã. Incidi deniq; diuina quadã sorte in librum Theophrasti de anima à Prisciano quodã lydo breuiter quidẽ, sed tamẽ diligẽter expositũ ea potissimũ ratione, qua Plutarchus, & Iamblichus Platonici Peripateticĩq; i signes aristotelicam de anima sententiã explicauerãt. Cum igitur in his legendis Platonicos Peripateticosq; esse concordēs animaduertẽ, habui ferme tota quod mẽte petebam. Atq; ut & cãteri quã primũ habeant librũ hunc e græca lingua trãstulimus in latinã. Adiuimus præterea expositiões quasdã breues à nobis inter legendũ atq; trãferendũ excogitatas. Neque tamen hac in re dixi in præsentia mihi nimis elaborãdum, uel latius euagandũ. Ioãnes enĩ picus mirãdulanus uir certe mirãdusiã hoc agit ad sũmũ ubi philosophorum omniũ de quauis materia mẽtes diligẽtissime discutit. Ac Platonem Aristotelẽq; de anima mirabiliter monstrat esse cõcordes. Librũ uero tibi potissimũ mi Valõr censui dedicãdũ. Tu enĩ una mecũ iamdiu cõcordiã philosophoꝝ hac de re uehemẽter affectas. Medices uero nostri quibus tanquã patronis dare omnia, imo reddere cõsueuimus cõsistent, proculdubio munusculum hoc unũ e multis meo dedicari ualori, & medicæ domus præ cãteris amicissimo & prõptissimo semper Platonicoꝝ opeꝝ adiutori. quãuis autem græcum exẽplar unicũ in uenerimus, & id quidẽ mendosum atq; mutilatũ, attamẽ lege securus, & ita cãteris præbe legendũ. nã emendare hoc atq; refarcire diligẽtissime studui. & Angelus politianus noster accerrimo uir iudicio plurimaq; doctrina, nostram hanc diligẽtiam approbauit.

Valeatque lege scẽlter & cãteris præbe legendum. Vale.

Libro d' Johannes pero emendato

Interpretatio Prisciani Lydi in Theophrastū de sensu traducta & exposita a Marsilio ficino florentino. quomodo instrumentum sensus fit simile sensibilibus.

Caput primum. MARSILII.

D hoc ut fiat sensus oportet instrumentū eius euadere simile sentiēdis. Nō in forma eorū materiali atq; naturali, sed in specie quadā & ratione imateriali ac solum representatiua. Forma rei sensibilis. quæ est extensa, nō sufficit ad sensum. quoniam actus sentiēdi fit subito simul totus circa totum. quod tunc comprehendi potest. PRISCIANI.

Theophrasti deinceps institutum est de sensu differere. quoniā uero Aristoteles instrumenta sensuū à sensibilibus mota assimilari sensibilibus passiōe quadā existimat merito Theophrastus. quæ natura similitudo fiat inquirat. Absurdū enī esse uidetur in sensuū instrumentis, multo quæ magis in ipsa aīa ullā coloribus liquoribus siue saporibus sonis formis siue figuris assimilationē fieri. Ait igitur ipse quoque secūdu spēs ratioēsq; absq; materia eiusmodi similitudinē cōparari. Tractādū est igitur utrū extrinsecus spēs icidat, qualis uē sit, & ubi profus appareat, & nunqd spēs circa corpus extēsa diuisibilisq; satis ad cognitionē faciat. si quidē eiusmodi spēs icidit nō cōgregata. Oīsaūt cognitio cōstat secundum quandam in unum congregationem, atque secundum impartibilem cognobilis totius comprehensionem.

Caput. ii. qd̄ sentit iam habet in materialem spēm rei quam sentit representatiuā. sed antequam habeat eam oportet instrumentum sensus à sensibili moueri atque pati. MARSILII.

Vatenus suū aīa quasi iclinatōe qd̄ se accōmodat spūi. qd̄ ē istrūm sēsus explicatur i actū potētia sentiēdi. q̄ latebat i aīa que potētia sic explicata cōcurrit tāq; ps una cū corpe tali ad cōplēdū aīal. suū igitur aīa sepata ē magis. Potentia uero hæc magis cōiūcta corpi. Nec agit sine corpe. Phātaſta. i. imaginatio acriorib⁹ motib⁹ suis uariæ afficit spūm, p̄ quæ hūc reliquū corpus. quoniā hæc ituitū suū dirigit itro circa imagiamēta sua. sensus at̄ dirigitur ad externa, neq; p̄cipit passiōē istrūmēti. uel spēm, q̄ ad sensū cōferūt. sed p̄ hæc duo p̄cipit, q̄ sūt extra. iō actibus suis nō alterat spūm. nō. n. termiatur actus eius ad intima, sed externa. PRISCIANI.

Necesse ē igitur qd̄ cognoscit scdm spēm cognoscibilis agere & illius prætulisse characterē. atq; id noiatur assimilatio. Passio uero i istrūmēto fit sentiēdi

fit sentiendi, atq; hanc necesse est præcedere sensum. sentiendi nanq; potestas non est omnino à corporibus separata, sed in ipsa animæ inclinatione, siue nutu ad sensuum instrumeta suam sortitur essentia, atq; ad animalis exigitur cõplementũ. neq; absq; instrumetis agere potest. Neque tamẽ hæc sicut imaginatio principaliter excitata simul cõmouet instrumentũ. propterea q̄ ualde extensa est. atq; omnino ad externa proteditur sensibilibusq; semper præsentia idiget. Imaginabilia igitur haud extrinsecus sunt. quãuis sint quædam (ut ita dixerim) externo & assimilamẽta sensibilia uero sunt externa. Circa hæc enim fit sensus nõ circa passiones instrumeto &. tam & si una cũ eiusmodi passionibus ipse sensus species, quæ sunt in corporibus percipit.

Caput. iiii. ¶ Res sentienda mouet quodamõ instrumetũ sensus idest spiritum quodammodo uiuũ, hæc motio. tũ passio dicitur, quia sp̄s est corpus. tũ actio quia spiritus est uiuẽs, & efficacia uitæ illatæ passioni continuam ex se adhibet actionem. Marfilii

Eiusmodi motio similis est obiectis, tũ quia ab illis est illata, tũ quia actio huic motui cõtinua quando adhibetur à uita sp̄s, ipse sp̄s erga obiecta iã est excitatus. motio talis, quia ẽ passio magis quã actio, & tpe locoq; diuisibilis, nec habet naturã sp̄i, sed motõnis ideo nõ est sensus qui idiuidue & subito & p̄spẽm agẽs totũ cõprehendit obiectũ. Motionẽ eiusmodi nõ esse sensũ apparet, quoniã alioq̄ quotiẽs mouemur, etiã sentiremus & motio uehemẽtior non offenderet sensum. Oportet post motionẽ & passionẽ peruenire ad aliquã speciem, per quã fiat sensus, qui & sp̄m attingit, & iõ per aliquã sp̄m percipit. quæ sp̄s nõ est in instrumeto. alioq̄ motio quædã esset & passio potius quã sp̄s atq; esset instrumeto pariter coextensa. oportet aut ab hoc ipso qđ est pariter coextensũ pueniri ad sp̄m, quæ ad minimã redacta sit quãtitate & p̄ hæc ad rõnẽ in sitã aĩæ, quæ nullã hẽat quãtitatẽ. Rursũ species ipsa nõ inuestigio uitæ. qđ aĩa imprimet instrumeto, oĩs enĩ huius actio cũ passione miscetur. idemq; motus, & hoc uestigiũ & instrumetũ pariter agit. Sp̄s aut passiois est expers & motiois. Est enĩ terminus motõis. Non ẽ ergo inuestigio uitæ qđ ueræ est accidẽs. sed in uita quæ est quasi substãtia quædã nõ in uita separata à corpore sed in uita animalis. i. procedẽte ab aĩa superiore, quæ aĩa superior separata est uel sepabilis, & substãtia uera & cõpleta in se, atq; subsistẽs, uita uero ab hac diffusa p̄ corpus, quãuis quasi substãtia, quædã sit. est tamẽ p̄s aĩalis, atq; ẽ quoddã uitale applicametũ animæ ad corpus diuisum cũ corpore. & quasi quædã aĩæ propagatio.

PRISCIANI

Atiuntur aut a sensibilibus ipsa sensuum instrumenta, non tanquam inanimata sed corporis uiuentis est passio. quapropter neque totum est ibi passio, neque extrinsecus contingunt omnia. sed etiam secundum propriam actionem neque mouetur quidem prius, agit autem postea. Immo neque mouetur omnino, quin simul & agat, neque tamen agit nisi & moueatur. Talis itaque in instrumentis motio similis fit speciebus, quae sentiuntur, utpote quae simul & ab illis & secundum quandam ad illa excitationem vitalis apparitionis siue impressionis instrumento insita illata fuit. Sed nondum hoc sensus est, ipsa uidelicet ad sentienda in sensuum instrumentum induta similitudo, quippe cum haec passio potius quam actio sit, atque corporeum quiddam & diuiduum temporeque extensum ad speciem quidem adnitens, non tamen in specie positum, sed adhuc in motu. Sensus autem principium mediaeque & finem sentiendae rei indiuiduae comprehendit, & actio est iudiciumque perfectum, & in praesenti momento simul totus existit, ac secundum speciem sensibilis iam constituisse uidetur. Quae obrem non absque passione aliqua instrumenti sensus efficitur, neque tamen est haec passio sensus, quo fit ut aliquando patiamur quidem, & uigilantes, & dormientes, neque tamen per sentiamus. oportet igitur post passionem in speciem perfici tandem, atque desinere, speciem inquam rei similem sentiendae, nam secundum perfectam speciem sensus efficitur, quando quidem iudicat. Haec autem rei sentiendae species in instrumento non ponitur. In hoc enim passio motioque fieri solet. Quod uero hic est in diuisione uersatur, & species non existit, neque rursus colligata est in ipso uita uestigio, quod instrumento ab anima est tributum. Actio namque uitalis etiam huius uestigii cum passione peragitur. Fitque ibi motio instrumenti simul & uita, in eo collatae cois. Sed spes ipsa secundum quam fit sensus, in uita quidem ponitur, in uita inquam secundum actum se habente, neque tamen separata sed in aeterna uita aeternali complete, atque in uitali ipsius applicamento, quod circa corpora iam est diuisum.

Marsilii. Caput. iiii. spes effecta in uita aeternali addita corpori, quoniam est coextensa simul cum hac uita non sufficit ad actum sensus, qui indiuiduus est, in indiuiduo momento totum quoddam sensibile ictu quodam unico comprehendit.

It ergo actus sentiendi per formam aliquam indiuiduam, & quia est actus intus permanens, fit per formam intimam, quae appellatur ratio exemplaris ad sensibilia representanda, atque est essentialis

est essentialis animæ & una cum anima etiam per se uiuit, neq; solū ē cōpositi. i. quāuis quodāmodo cōmunicet cū corpore. potest tamē à corpore separari, imo & sepata est. alioquin indiuidue nō posset agere. Pro qualibet specie sensibilium est una ratio sensualis in anima omniū indiuiduorū representatiua, representat autem nobis. tū hoc. tū illud quatenus excitatur per speciē hanc uel illā effectā in uita propria corpori atq; animali. Hoc est proprie sentire proferre ī actū ipsā rei sensibilis rationem ad præsentiā speciei factæ ī uita. quādo res mouet sensibilis uuiū instrumentū sensus. Nota rationē talem & actū sensus imaginatiōis que impartibile esse, & ideo substantiā animæ in qua est esse indiuisibile, & ideo à corpore separatā uel separabilem.

PRISCIANVS.

Erūtamen neq; hæc species sufficiens est ad sensū. species enī circa instrumentū secundū actū pfecta, quia est circa corpus diuisa, nec in unū impartibile conuersa est, non est cognitiua.

Sed profecto est in anima quædam sensibilium rō ante sentiendi actum & ante speciē cōprehēsa quæ & secundum seipsam uiuit, neq; solū est cōpositi. quapropter agit etiā indiuidue, atq; est potestas quædam particularium, neq; fit quādoq; in anima, tanquā una quædam particularis diuisa que species. Est enī ratio cognitiua sensibilium in anima ipsa cōsistēs non in corpore iacens. Est quidē una, sed nō ut singularia, imo habēs unum ipsum in se multa cōplectēs. & unicuiq; eorū accommodatū. una enī aīlb ratiōe anima singula sentit alba. Oportet igitur rationē eius modi eē propositā, atq; editam si futurus est sensus. Profertur autē excitata ad uitale speciē ut ad propriā, atq; familiarē, atq; huic speciei accommodata tanquā speciei exterioris similitudini & una cū hac agēs. quod enī iudicat ratio est, & cogitatio secundū animā sensualem. atq; ipsa in unum impartibile collectio in substantia est à corporibus separata.

Caput quintū. nō imprimūtur nouæ à sensibilibus formæ ī anima. & quādo dicitur aīa speciē à rebus accipere ī telligitur eā ad rerum præsentiā proferre in actum species eorū in ipsa latentes. MARSILII.

Voniam cognitionis actus est intimus & uitalis. apparet hūc edi ab itima forma, sicut lucere à luce, & à calore calere. hæc intima forma. i. ratio sensibilium exēplaris ad ipsam animæ spectat essentiā à qua quidē essentia uera rationes essentielles habēte dependet quædam animalis uita nō uera essētia, nec aīa uera. sed quasi a cōcidēs, uel quasi substantia & uiuificatio quædam pendēs à prima sicut lumen à lu

○